

Knihovnictví v mezinárodní perspektivě (poznámky a odkazy)

Předmět Literatura, knihovní procesy a trh

Informační rozcestník pro knihovníky ČR

Národní knihovna České republiky

Sekce Informace pro knihovny (včetně rozcestníku do zahraničních institucí a dokumentů)

<https://ipk.nkp.cz/homepage-ipk>

[Kontakt](#) [RSS](#) [English](#)

Hledat

na webu

[Oborové báze dat](#) [Odborné činnosti](#) [Legislativa, standardy](#) [Akce, vzdělávání](#) [Statistika, dokumenty](#) [Adresáře, e-konference](#) [Soutěže a ceny](#) [Spolky, sdružení](#) [Programy podpory](#) [Koronavirus](#) [Pomoc Ukrajině](#)

Informace pro knihovny

Platformy a publikace

Recenzovaný časopis – vydává NK ČR
<https://knihovnavue.nkp.cz/>

Recenzovaný časopis – vydává KISK
<https://journals.phil.muni.cz/proinflow>

Ústřední knihovnická rada:
Poradní orgán ministra kultury
<https://www.ukr.knihovna.cz/>

Menu

Ústřední knihovnická rada

Novinky

Knihovnictví v mezinárodním kontextu

Mezinárodní spolky a asociace

IFLA
International Coalition of Library Consortia - ICOLC
OCLC Research Library Partnership
SLA - Special Libraries Association
UNESCO - portál pro knihovny

ALA – American Library Association
(standardy, rámce na mezinárodní úrovni)

Spolky a organizace jednotlivých zemí

- např. v ČR

SKIP (Svaz knihovníků a informačních pracovníků)

SDRUK (Sdružení knihoven ČR)

AKVŠ (Asociace knihoven vysokých škol)

Odborné sekce: např. SDRUKu (<https://sdruk.cz/>)

- Sekce pro služby (do r. 2011 Komise pro služby)
- Sekce pro akvizici
- Sekce pro bibliografii
- Sekce pro historické fondy
- Sekce pro informační vzdělávání uživatelů
- Sekce pro informační technologie
- Sekce pro regionální funkce
- Sekce pro PR a marketing

EBLIDA - European Bureau of Library, Information and Documentation Associations

(Evropská kancelář knihovnických, informačních a dokumentačních sdružení))

- <http://www.eblida.org/>
- **nezávislá nevládní asociace evropských** národních knihoven a informačních a dokumentačních sdružení a organizací
- **založena 13.6. 1992 v Haagu**, kde také sídlí její ústředí
- profesní zájmy knihovníků a informačních pracovníků prosazuje na základě dialogu s Evropskou komisí, Evropským parlamentem, Komisí pro regiony, Radou ministrů, Radou Evropy a dalšími významnými institucemi evropského formátu

Dealing with censorship challenges at your library or need to get prepared for them? Visit our [Fight Censorship page](#) for easy-to-access resources.

[About ALA](#)

[Advocacy, Legislation & Issues](#)

[Awards, Grants & Scholarships](#)

[Conferences & Events](#)

[Education & Careers](#)

[Membership](#)

[News & Press Center](#)

[Tools, Publications & Resources](#)

[CONTACT CONGRESS](#)

ALA American Library Association

A SPECIAL GRANT OPPORTUNITY FOR SMALL AND RURAL LIBRARIES

ala.org/LTCAccess

Applications open **November 1, 2022** through **February 28, 2023**

LibLearnX registration is open!

The Merritt Fund: Financial assistance for librarians facing discrimination or defending intellectual freedom

\$7 million in grants available for small and rural libraries to increase the accessibility

New print option for **Booklist Reader** now available for library patrons. **Order today!**

<https://www.ala.org/>

Dealing with censorship challenges at your library or need to get prepared for them? Visit our [Fight Censorship page](#) for easy-to-access resources.

- [About ALA](#)
- [Advocacy, Legislation & Issues](#)
- [Awards, Grants & Scholarships](#)
- [Conferences & Events](#)
- [Education & Careers](#)
- [Membership](#)
- [News & Press Center](#)
- [Tools, Publications & Resources](#)

Tools, Publications & Resources

- [ALA Guidelines & Standards](#)
- [Community Relationships](#)
- [ALA Research & Library Topics](#)
- [Professional Ethics](#)
- [Ctr. for the Future of Libraries](#)
- [Programming & Exhibitions](#)
- [Challenge Support](#)
- [Publications](#)

ALA Standards & Guidelines

Standards and Guidelines

(updates to page ongoing)

Note: This list includes documents entitled “standards” and “guidelines” as well as other documents of a similar nature entitled “statements,” “rules,” and “criteria.” Only those documents entitled “standards” and “guidelines” have been reviewed by the ALA Standards Review Committee for consistency with ALA policy. The intent of this list is to present ALA’s official standards and guidelines and to also include additional documents prepared and endorsed by various ALA units for the purpose of helping others improve library service. Please see [Library-related Acronyms](#) as necessary.

Some documents are publications that are only available from the [ALA Online Store](#). ALA members receive a 10% discount on these purchases.

If an item is available on the ALA web site, the link is provided.

[Academic Libraries](#) | [Access](#) | [Accreditation](#) | [Archives](#) | [Audiovisual Materials](#) | [Bibliography](#) | [Blind And Physically Handicapped](#) | [Buildings](#) | [Cataloging](#) | [Children’s Library Services](#) | [Collection Development and Management](#) | [Curriculum Materials Centers](#) | [Deaf](#) | [Distance Learning](#) | [Education For Library Service](#) | [Ethics](#) | [Filing Rules](#) | [Genealogy](#) | [Handicapped](#) | [Human Resources](#) | [Issues](#) | [Information Literacy, Academic Libraries](#) | [Information Literacy, School Libraries](#) | [Information Services](#) | [Instruction](#) | [Intellectual Freedom](#) | [Interlibrary Loan](#) | [Map Librarianship](#) | [Mental Illness, Patrons with](#) | [Mental Retardation, Patrons with](#) | [Physically Handicapped](#) | [Planning](#) | [Preservation](#) | [Public Libraries](#) | [Reference Services](#) | [Reviews, Writing and Reading Them](#) | [Serving Speakers of Languages Other than English](#) | [Special Collections](#) | [Reference Services](#) | [School Libraries](#) | [Services To Older Adults](#) | [Teen, Tween, and Young Adult Library Services](#) | [Trustees](#) | [Volunteers](#)

<https://www.ala.org/tools/guidelines/standardsguidelines>

**International
Federation of
Library
Associations and Institutions**

IPK INFORMACE
PRO
KNIHOVNY

Kontakt RSS English Hledat na webu

Oborové Odborné Legislativa, Akce, Statistika, Adresáře, e- Soutěže a Spolky, Programy Koronavirus Pomoc
báze dat činnosti standardy vzdělávání dokumenty konference ceny sdružení podpory Ukrajině

Nacházíte se zde: Úvod > Spolky, sdružení > IFLA - International Federation of Library Associations and Institutions

IFLA - International Federation of Library Associations and Institutions

Mezinárodní federace knihovnických sdružení a institucí

Mezinárodní nevládní a nekomerční organizace sdružující knihovnické svazy, spolky a instituce z celého světa. Je partnerskou organizací UNESCO. Jejím cílem je podporovat spolupráci knihoven a rozvoj knihovnictví na všech úrovních, prosazovat knihovnické zájmy na mezinárodní úrovni, informovat o vývoji, potřebách a výsledcích knihovnické činnosti své členy a pomáhat jim řešit jejich odborné problémy. Účastní se mnoha mezinárodních kulturních, výzkumných a vzdělávacích aktivit, spolupracuje s mezinárodními informačními a dokumentačními organizacemi, zapojuje se do knihovnických programů Evropské komise.

- Spolky, sdružení
- Poradní orgány
- Spolky, sdružení, konsorcia knihoven České republiky a příbuzných institucí
- Ústřední knihovnická rada ČR
- Zahraniční knihovnické spolky a asociace
- Mezinárodní spolupráce knihoven
- EBLIDA - European Bureau of Library, Information and Documentation Associations
- IFLA - International Federation of Library Associations and Institutions
- CoderDojo

IFLA Newsletter, October 2022: Editorial

Tags: News, Public libraries, UN Sustainable Development Goals

<https://ipk.nkp.cz/spolky-sdruzeni/ifla.htm>

Manifest IFLA o veřejných knihovnách - 2022

- **18. července 2022**
- **Aktualizace** dokumentu z r. 1994 pro veřejné knihovny
- Nová verze se zabývá změnami v technologiích a společnosti, aby bylo zajištěno, že Manifest bude i nadále odrážet realitu a poslání veřejných knihoven dneška
- [IFLA-UNESCO Public Library Manifesto 2022.pdf](#)
- *Otázka: význam manifestu*

Text manifestu (výťah)

Základními lidskými hodnotami jsou svoboda, prosperita a rozvoj společnosti. Může jich být dosaženo pouze díky schopnosti dobře informovaných občanů uplatňovat svá demokratická práva a hrát aktivní roli ve společnosti. Tvořivé zapojení občanů a rozvoj demokracie závisí na dobrém vzdělání a na svobodném a neomezeném přístupu k poznání, myšlení, kultuře a informacím.

Veřejná knihovna jako místní brána k poznání poskytuje základní podmínky pro celoživotní vzdělávání, nezávislé rozhodování a kulturní rozvoj jednotlivců i sociálních skupin. Tvoří základ zdravé znalostní společnosti tím, že poskytuje přístup k poznatkům všeho druhu, včetně vědeckých a místních poznatků, a umožňuje jejich tvorbu a sdílení, a to vše bez komerčních, technických nebo právních překážek.

V každém zemi, zejména v rozvojovém světě, knihovny pomáhají zajistit, aby práva na vzdělání a účast na znalostní společnosti a na kulturním životě komunity byla dostupná co největšímu počtu lidí.

Tento manifest deklaruje přesvědčení UNESCO, že veřejná knihovna je živou silou podporující vzdělávání, kulturu, začleňování a informace, že je nezbytným činitelem udržitelného rozvoje a individuálního naplnění míru a duchovního blahobytu prostřednictvím individuálního úsilí všech jednotlivců.

Veřejná knihovna

Je místním informačním centrem, které uživatelům zpřístupňuje všechny druhy poznatků a informací. Je nezbytnou součástí znalostní společnosti, jež se neustále přizpůsobuje novým komunikačním prostředkům, aby mohla naplnit poslání poskytovat univerzální přístup k informacím a umožnit jejich smysluplné využívání všem lidem. Poskytuje veřejně přístupný prostor pro tvorbu poznatků, sdílení, šíření a výměnu informací a kultury i podporu občanské angažovanosti.

Knihovny jsou tvůrci komunity, proaktivně oslovují nové publikum, naslouchají požadavkům a efektivně je využívají k vytváření služeb, které odpovídají místním potřebám a přispívají ke zlepšení kvality života. Veřejnost své knihovně důvěřuje a ta se na oplátku snaží svou komunitu proaktivně informovat a udržovat její pozornost.

Služby veřejné knihovny jsou poskytovány na základě rovného přístupu všem bez ohledu na věk, etnickou příslušnost, gender, náboženství, národnost, jazyk, sociální postavení a jakékoli další charakteristiky. Specifické služby a dokumenty musí být poskytovány těm uživatelům, kteří z jakéhokoli důvodu nemohou využívat běžné služby a dokumenty, například jazykovým menšinám, osobám se zdravotním postižením, osobám s nedostatečnými digitálními nebo počítačovými dovednostmi, negramotným nebo osobám v nemocnici či ve vězení.

Všechny věkové skupiny musí mít k dispozici informační zdroje a literaturu odpovídající jejich potřebám. Fondy a služby musí zahrnovat všechny typy vhodných zdrojů a moderních technologií i tradiční dokumenty. Základem je vysoká kvalita odpovídající místním potřebám a podmínkám, zachycující jazykovou a kulturní rozmanitost komunity. Dokumenty musí odrážet současné trendy a vývoje společnosti i dějiny lidského myšlení a činů.

Fondy a služby nesmí podléhat žádné formě ideologické, politické nebo náboženské cenzury ani komerčním tlakům.

Poslání veřejné knihovny

Základem služeb veřejné knihovny by měly být následující klíčové úkoly, která se týkají informací, gramotnosti, vzdělávání, rovného přístupu, občanské participace a kultury. Prostřednictvím těchto klíčových úloh přispívají veřejné knihovny k naplňování cílů udržitelného rozvoje a k budování spravedlivější, humánnější a udržitelnější společnosti:

- poskytovat lidem ve všech životních etapách přístup k široké škále informací a myšlenek bez cenzury, podporovat formální a neformální vzdělávání na všech úrovních i celoživotní učení umožňující trvalé, dobrovolné a samostatné vyhledání poznatků;
- poskytovat příležitosti k osobnímu tvůrčímu rozvoji a podněcovat představivost, kreativitu, zvědavost a empatii;
- vytvářet a upevňovat čtenářské návyky dětí od jejich narození do dospělosti;
- iniciovat a podporovat účast všech lidí různých věkových kategorií na činnostech a programech zaměřených na čtenářskou gramotnost s cílem vytvářet čtenářské dovednosti i dovednost psaní a napomáhat rozvoji mediální, informační a digitální gramotnosti za účelem vytváření informované demokratické společnosti;
- poskytovat své komunitě, kdykoliv je to možné, služby jak osobně, tak na dálku prostřednictvím digitálních technologií umožňujících přístup k informacím, fondům a programům;

Poslání veřejné knihovny

- zajišťovat všem lidem přístup ke všem druhům komunitních informací a příležitostem pro sdružování v místě, a to s ohledem na podstatnou úlohu knihovny ve společnosti;
- poskytovat svým komunitám přístup k vědeckým poznatkům, např. výsledkům výzkumu a informacím o zdraví, které mohou ovlivnit životy příjemců těchto informací, a rovněž umožnit účast na vědeckém pokroku;
- poskytovat adekvátní informační služby místním podnikům, sdružením a zájmovým skupinám;
- zachovat a umožnit přístup k údajům, poznatkům a dědictví, které se týkají místa i původních obyvatel (včetně ústní tradice), nabídnout prostředí, jež umožní místní komunitě převzít aktivní roli při identifikaci obsahu, který má být zachycen, uchován a sdílen v souladu s přáním komunity;
- podporovat mezikulturní dialog a napomáhat kulturní rozmanitosti;
- podporovat uchování a přístup ke kulturnímu dědictví a umožnit otevřený přístup k vědeckým poznatkům, k výzkumu a inovacím, jak jsou vyjádřeny v tradičních nebo digitálních a digitalizovaných dokumentech.

Financování, legislativa a síť

Přístup do budovy veřejné knihovny a k jejím službám by měl být v zásadě bezplatný. Veřejné knihovny jsou v působnosti samosprávných a státních orgánů. Musí se opírat o specifické a aktuální právní předpisy v souladu s mezinárodními smlouvami a dohodami. Musí být financovány ze státních a místních zdrojů. Musí být nezbytnou součástí všech dlouhodobých strategií v oblasti kultury, poskytování informací, gramotnosti a vzdělávání.

V digitální éře musí legislativa týkající se autorských práv a duševního vlastnictví zajistit veřejným knihovnám stejné možnosti k získávání a poskytování přístupu k digitálnímu obsahu za přijatelných podmínek, jako je tomu v případě tradičních zdrojů.

K zajištění celostátní koordinace a spolupráce knihoven musí legislativa a strategické plány definovat a podporovat celostátní síť knihoven na základě dohodnutých standardů služeb.

Síť veřejných knihoven musí být propojena s národní knihovnou, regionálními (krajskými), vědeckými, odbornými, školními i vysokoškolskými knihovnami.

Provoz a řízení

Musí být formulována jasná strategie, která definuje cíle, priority a služby ve vztahu k potřebám místních obyvatel. Pro tento proces je nezbytná znalost místních poměrů a účast místní komunity na rozhodování.

Veřejná knihovna musí být organizována efektivně a musí být udržována profesionální úroveň jejího provozu.

Služby musí být ve fyzické nebo digitální podobě přístupné všem členům komunity. To vyžaduje dobře umístěné a vybavené budovy knihoven, dobré zázemí pro čtení a studium i odpovídající technické vybavení a dostatečnou provozní dobu vhodnou pro uživatele. Nezbytné jsou donáškové služby a další služby mimo budovu pro ty, kteří nemohou knihovnu navštěvovat.

Služby knihovny musí být přizpůsobeny různým potřebám obyvatel ve venkovských a městských oblastech i potřebám skupin ohrožených sociálním vyloučením, uživatelům se speciálními potřebami, uživatelům hovořícím více jazyky a původním obyvatelům v rámci komunity.

Knihovnick je aktivním prostředníkem mezi uživateli a zdroji, a to jak digitálními, tak tradičními. Pro zajištění adekvátních služeb jsou nezbytné dostatečné lidské a materiální zdroje i odborné a průběžné vzdělávání knihovníka, aby mohl čelit současným i budoucím výzvám. Otázku stanovení dostatečných zdrojů z pohledu kvantitativního i kvalitativního by provozovatel knihovny měl konzultovat s odborníky z knihoven.

Aby uživatelé mohli plně využívat všechny zdroje, musí knihovna nabízet osvětové a vzdělávací programy.

Neustále by měl probíhat výzkum zaměřený na hodnocení činnosti knihoven a významu shromažďování dat, aby bylo možné zpracovatelům strategií prokázat společenský přínos knihoven. Statistická data by měla být shromažďována dlouhodobě, protože společenské přínosy knihoven se často projevují až v následujících generacích.

Partnerství

K oslovení širší a rozmanitější veřejnosti musí knihovny navazovat partnerství. Musí být zajištěna spolupráce s vhodnými partnery – například skupinami uživatelů, školami, nevládními organizacemi, knihovními sdruženími, podniky a dalšími odborníky na místní, regionální, národní i mezinárodní úrovni.

Verze Manifestu z roku 1994

<http://www.ifla.org/en/publications/iflaunesco-public-library-manifesto-1994>

Strategie IFLA 2019-2024:

Schopné a sjednocené knihovny pro vzdělanou, informovanou a participativní společnost!

1. Posílení významu knihoven na globální úrovni
2. Rozvoj a podpora profesionality našich služeb
3. Vzájemná spolupráce a posilování našeho knihovnického společenství
4. Optimalizace naší organizace

Our vision, Our future

A strong and united library field powering
literate, informed and participative societies

190

členských států
OSN na
7 kontinentech

469 152

let působení
v knihovně

VŠECHNY

věkové kategorie
knihovníků a typy
knihoven

9 291

účastníků workshopů

185

workshopů

21 772

online hlasů

Global Vision IFLA 2018 – hlavní zjištění

- <https://www.ifla.org/files/assets/GVMultimedia/publications/gv-report-summary-cz.pdf>
- Knihovníci mají společné cíle a hodnoty, ať pocházejí odkudkoli.
- Bez ohledu na region, typ knihovny a dobu působení v knihovně sdílí knihovníci hluboké přesvědčení o přetrvávající hodnotě a úloze knihoven.
- Je nutné účinně propojovat kroky realizované na celosvětové i místní úrovni.
- Ve snaze řešit problémy, se kterými se potýkají všichni knihovníci, je nezbytné brát v úvahu místní podmínky a požadavky.

**10
výsledků**

1. Zaměřujeme se na rovný a svobodný přístup k informacím a poznání

Za nejdůležitější hodnotu všichni shodně pokládáme zajištění rovného a svobodného přístupu k informacím a poznání.

2. Stále se výrazně angažujeme v oblasti podpory gramotnosti, učení a čtenářství

Naše tradiční silné stránky – podpora učení, gramotnosti a čtenářství – jsou obecně pokládány za klíčové součásti poslání knihoven.

3. Soustředujeme se na poskytování služeb svým cílovým skupinám

Bez ohledu na to, co pokládáme za svou cílovou skupinu, se shodneme v tom, že naším hlavním cílem je uspokojovat požadavky uživatelů. Důležitou roli hrají rozmanitost, rovné šance a poskytování nekomerčního veřejného prostoru.

4. Digitální inovace přijímáme za své

Panuje výrazná shoda v tom, že při naplňování potenciálu knihoven obohacovat společnost hrají klíčovou úlohu digitální inovace, a to bez ohledu na to, do jaké míry už digitální technologie umíme používat a skutečně používáme.

1. Musíme podporovat intelektuální svobodu

Podmínkou rovného a svobodného přístupu k informacím je svoboda projevu. Je třeba lépe porozumět roli knihoven v této oblasti.

2. Musíme přizpůsobovat své tradiční role digitální době

Aby knihovny mohly v digitální době smysluplně podporovat učení, gramotnost a čtenářství, je nezbytné, aby se neustále přizpůsobovaly. Aby dokázaly uspokojovat měnící se požadavky uživatelů, musejí rozvíjet své služby, fondy i postupy.

3. Musíme lépe rozumět potřebám svých cílových skupin a nabízet služby, které budou pro lidi užitečné

Půjdeme-li z knihovny ven, lépe oslovíme místní partnery, získáme nové uživatele, kteří dosud naše služby nevyužívali, a konkrétním způsobem ovlivníme životy lidí.

4. Musíme držet krok s neustálými změnami v oblasti technologií

Je třeba bezodkladně zajistit, aby všechny knihovny měly správné nástroje, prostředky, finance a dovednosti potřebné pro využívání příležitostí, které nabízejí digitální inovace.

**10
příležitostí**

5. Máme vůdčí osobnosti, které jsou si vědomy potřeby důrazně prosazovat zájmy knihoven

Osoby ve vedoucích funkcích shodně poukazují na potřebu prosazovat zájmy knihoven u důležitých a vlivných osob a veřejnosti.

6. Za jeden ze svých největších problémů pokládáme financování

Získávání prostředků a jejich účinné využívání je důležitým předpokladem pro poskytování služeb, které odpovídajícím způsobem uspokojují potřeby cílových skupin.

7. Je nám zřejmé, že musíme vzájemně spolupracovat a rozvíjet partnerství

Jsme si vědomi, že nezbytnými předpoklady silného postavení knihoven jsou vzájemná spolupráce knihoven a rozvoj spolupráce knihoven s dalšími subjekty.

5. Musíme prosazovat zájmy knihoven na všech úrovních

Všichni knihovníci musí lépe porozumět potřebě prosazovat zájmy knihoven za účelem zlepšování vnímání knihoven a ve výsledku dosažení svých cílů. Zájmy knihoven by měl prosazovat každý knihovník!

6. Musíme zajistit, aby si zřizovatelé a další zainteresované strany byli vědomi významu knihoven

Bude-li více vidět, že knihovny mají význam, zřizovatelé budou knihovny více uznávat a podporovat.

7. Musíme rozvíjet duch spolupráce

Budeme-li vědět o skutečných | i zdánlivých překážkách spolupráce a budeme-li je překonávat, snáze přestaneme pracovat v izolaci a více sítě knihoven a knihovníků se stane skutečností.

8. Chceme snížit byrokratickou zátěž, být pružní a být otevřeni změnám

Rádi bychom byli proaktivnější a také otevřeni inovacím a připraveni opustit zastaralé nebo omezující postupy.

9. Jsme ochránci paměti světa

Knihovny jsou hlavními úložišti světového dokumentového dědictví a myšlenek a nápadů, které jsou v dokumentech obsaženy. Naší silnou stránkou je schopnost uchovávat a pořádat poznání pro budoucí generace.

10. Mladí knihovníci jsou hluboce oddáni své profesi a chtějí se zapojit do změn

Vysoká účast knihovníků, kteří se v profesi pohybují teprve krátce, je dokladem toho, že mají zájem se zapojit do utváření budoucí podoby knihovnictví.

8. Musíme zpochybňovat správnost zastaralých způsobů uvažování a jednání

Překonáme-li svůj pasivní přístup a přijmeme-li inovace a změny za své, umožní nám to rychle vyřešit problémy, jimž nyní knihovnictví čelí.

9. Musíme co nejvíce zlepšit přístup ke světovému dokumentovému dědictví

Abychom mohli zpřístupňovat díla, která ochraňujeme, musíme společně zavádět inovativní postupy a nástroje, sdílet znalosti a zdroje a prosazovat řešení právních a finančních problémů.

10. Musíme mladým knihovníkům dávat možnost se učit a rozvíjet a podporovat je

Musíme se přizpůsobovat požadavkům doby a dát mladým knihovníkům dostatečnou možnost se rozvíjet a rozumět si s nimi, aby se v budoucnu mohli sami stát iniciátory změn.

Knihovnický manifest pro Evropu

europe4libraries2019.eu

Knihovnický manifest pro Evropu

Knihovny jsou pro Evropu důležité – jsou klíčovými místy pro vzdělání a občanskou angažovanost, jsou okny do kultury a dědictví pro všechny, podporují výzkum a inovace.

A naopak, **Evropa je pro knihovny důležitá.**

Ve svých možnostech budovat silnější, chytřejší a spravedlivější společnost jsou knihovny závislé na rozhodnutích přijímaných v Bruselu, Štrasburku a v Lucemburku. Hledáme Evropu, která nám pomáhá naplnit naše poslání.

Proto my, organizace zastupující knihovny napříč Evropou, Vás žádáme, abyste se s tímto manifestem seznámili a podporovali ho.

Chceme Evropu, která:

Zaručí, aby kdokoliv v každém období svého života, se mohl učit, číst a rozvíjet prostřednictvím knihoven.

Považuje přístup ke službám knihoven za jádro svých aktivit ve vztahu ke kultuře, vědě a inovacím..

Plně se věnuje dosažení Cílů udržitelného rozvoje OSN a podporuje přístup k informacím ve svých přístupových a rozvojových iniciativách.

EVROPA zaručí, aby kdokoliv v každém období svého života se mohl učit, číst a rozvíjet prostřednictvím knihoven.

Evropa má přijmout závazek pro přístup k informacím – každý má mít přístup k informacím, jež potřebuje ke zlepšení svého života. Zásadní význam má rovný přístup napříč Evropou.

K dosažení tohoto cíle by mělo pomoci plné využití potenciálu knihoven při realizaci iniciativ a projektů na podporu čtenářské gramotnosti a vzdělávání pro všechny.

A rovněž k tomu vyvinout odpovídající metriku. Právní rámec, programy financování a související předpisy mají být koncipovány takovým způsobem, který napomáhá zapojení knihoven při rozvoji digitálních dovedností a zvyšování mediální i informační gramotnosti.

Je nezbytné, aby Evropa posilovala význam knihoven jejich zapojením do vzdělávacích programů rozvíjejících lidský potenciál.

EVROPA považuje přístup ke službám knihoven za jádro svých aktivit ve vztahu ke kultuře, vědě a inovacím

Evropa má být světovým lídrem v podpoře otevřené vědy.

Má naplňovat závazek, aby všechny výsledky výzkumu financovaného z veřejných zdrojů byly do roku 2020 dostupné formou otevřeného přístupu (Open Access).

Evropa musí prosadit nezbytné systémové změny, aby se otevřenost stala pro vědu a inovace standardní volbou a umožnila tak knihovnám naplňovat jejich poslání.

Evropa by měla zajistit přístup k informacím pro všechny, zejména k literárním dílům prostřednictvím knihoven jako ochránců evropského dokumentového dědictví.

Svémi programy má podporovat digitalizaci a sdílení jejich fondů. Má zajistit uplatnění takových právních předpisů, které podporují dostupnost kulturního dědictví, zejména směrnice o autorském právu na digitálním jednotném trhu, směrnice o osiřelých dílech, včetně uplatnění principů Marrákešské smlouvy.

EVROPA se plně věnuje dosažení Cílů udržitelného rozvoje OSN a podporuje přístup k informacím ve svých rozvojových iniciativách

Evropa by měla předložit ucelený plán pro udržitelný rozvoj na regionální úrovni, jehož součástí je také princip přístupu k informacím prostřednictvím knihoven, jako určitý druh společenské investice a předpoklad úspěchu.

Měla by se aktivně zapojit do činnosti Organizace spojených národů na podporu Cílů udržitelného rozvoje a naléhat na ostatní, aby se smysluplně zapojili.

Finanční prostředky EU věnované na rozvoj by měly podporovat přístup k informacím s cílem využít potenciálu knihoven.

V zájmu podpory rozvoje a přístupu k informacím i mimo členské státy by EU měla zaujmout konstruktivnější stanovisko v diskusích ve Světové organizaci duševního vlastnictví (WIPO) o globálních výjimkách a omezeních autorského práva.

Co prostudovat a znát ke zkoušce

- IFLA – Global Vision – 2018
  - <https://www.ifla.org/files/assets/GVMultimedia/publications/gv-report-summary-cz.pdf>
- Knihovnický manifest pro Evropu
  - <https://www.europe4libraries2019.eu/wp-content/uploads/2019/03/a-library-manifesto-for-europe-1.pdf>
- Koncepce rozvoje knihoven 2021-2027 + Zpráva o plnění předchozí koncepce za rok 2017-2018
  - <https://ipk.nkp.cz/docs/koncepce-rozvoje-2021-2027>
- Rámcově Koncepce rozvoje knihoven 2017-2020
  - https://ipk.nkp.cz/docs/koncepce/koncepce_k_vystaveni.pdf
- Mít přehled v rozpočtové politice MK vůči knihovnictví a v grantových schématech Ministerstva kultury ČR (především program [VISK](#)) a jiných ministerstev pro oblast knihovnictví